

Versio: 2
Päivämäärä: 28.6.2024
Hyväksyjä: Sari Hämäläinen, 18.6.2024 15:04

18.9.2023

Yksikkö:	142021	Hoito- ja tutkimusohje	Julkinen
----------	--------	------------------------	----------

Otsikko:	HIV-estohoito seksiin tai huumeiden käyttöön liittyvässä altistuksessa (pep = post exposure prophylaxis)
Laatija(t):	Vänttinen Markku
Vastuuhlö:	Vänttinen Markku
Hyväksyjä:	Hämäläinen Sari
Kuvaus:	HIV-estohoito altistuksessa

HIV-estolääkityksen tarve arvioidaan aina päivystyksellisesti sisätautilääkärinä tai infektioleäkärinä konsultoiden (päivystysaikana tarv. HUSin infektioleäkärinä).

Mikäli kyseessä on seksuaalirikoksen uhri, potilas ohjataan KYSin SERI-päivystykseen (päivystävään SERI-kätilöön 044-7176208), josta huolehditaan myös HIV-estolääkityksen toteutus.

HIV-estolääkitystä suositellaan seuraavissa altistustilanteissa, ks. myös kaavio, s. 2:

- Suojaamaton emätin- tai peräaukkoyhdyntä** (kondomi ei käytössä tai rikkoontunut):
 - HIV-positiivisen henkilön kanssa, ellei > 6 kk kestänyt lääkehoito, jossa edeltävän 6 kk aikana HIV1Nh-mittaukset < 200 kopiota/ml
 - Miestenvälinen seksi
 - Maksullinen seksi
 - Ruiskuhuumeita käyttävän henkilön kanssa
 - Korkeasta (n. 2 %) HIV-esiintyvyyden* maasta (Saharan eteläpuolinen Afrikka) kotoisin olevan henkilön kanssa [HIV:n esiintyvyys maittain](#).
- Ruiskuhuumeiden käytössä tapahtuneen verikontaktin yhteydessä, mikäli lähde HIV-positiivinen.**

HIV-estolääkitystä **ei suositella** suuseksialtistuksessa eikä silloin, kun kondomi on ollut käytössä rikkoontumatta yhdynnän ajan. Estolääkitystä ei myöskään suositella, mikäli altistuminen tapahtuu muille eritteille kuten syljelle, virtsalle, hielle tai kyynelnesteelle tai kun kyseessä on ns. löytö-/puistoneula.

Versio: 2 Päivämäärä: 28.6.2024 Hyväksyjä: Sari Hämäläinen, 18.6.2024 15:04

HIV-estolääkitys tulee aloittaa mahdollisimman pian (< 2 h) altistuksen jälkeen, kuitenkin viimeistään 72 h kuluessa. HIV-estolääkityksenä käytetään kahden valmisteiden yhdistelmää 28 vrk ajan:

- Truvada® (emtrisitabiini 200 mg ja tenofoviirisoproksiili 245 mg): 1 tabletti kerran päivässä ja
- Tivicay® (dolutegraviiri 50 mg): 1 tabletti kerran päivässä
- Huom! Apteekki voi toimittaa valmisteet geneerisinä.
 - Kumpikin lääke otetaan kerran päivässä (samanaikaisesti) ruokailun yhteydessä. Mahdolliset rauta-, kalsium-, magnesium-, sinkkivalmisteet ja hivenaine-/vitamiinivalmisteet tulee ottaa vähintään 4 h erolla HIV-estolääkkeisiin nähden.
 - Lääkitys sopii myös raskauden aikana käytettäväksi.
 - Potilaalle, jolle estolääkitys aloitetaan, annetaan koko 28 vrk estolääkeannos päivystyspoliklinikalta (purkki kumpaakin valmistetta). Päivystysvarastossa on kumpaakin em. lääkettä saatavilla.

Mikäli altistuksen aiheuttanut henkilö, jonka HIV-status on tuntematon, on saatavissa verikokeisiin, otetaan hänestä HIV-pikatesti (S-PistHIV 54962) yhdessä HBsAg- ja HCV-Ab - tutkimusten kanssa. Mikäli altistajan HIV-testi osoittautuu negatiiviseksi ei HIV-estohoitoa tarvita tai jo aloitettu estohoito voidaan lopettaa.

Ennen HIV-lääkehoidon aloittamista otetaan altistuneesta laboratoriokokeet jatkoseurantaa varten: Pvk, Krea, Alat, HIVAgAb. HBV ja HCV: ks. [neulanpisto- ja muu veritapaturmaohje](#).

Jatkoseuranta:

Henkilölle, jolle HIV-estolääkitys aloitetaan, varataan soittoaika päivystyspoliklinikan soittolistalle otettujen, keskeneräisiksi jääneiden tutkimusten tuloksista.

Henkilö ohjataan omaan terveyskeskukseen/ tartuntatautivastaanotolle muiden seksitautien varalta sekä 2 viikon kuluttua lääkehoidon turvakokeisiin (Pvk, Krea, Alat) sekä 4 vk ja 4 kk kohdalla seurantakokeisiin HIV- ja muiden seksitautitartuntojen poissulkemiseksi. Mikäli HIV-estolääkitystä ei tarvita, ohjataan henkilö jatkoseurantaan omaan terveyskeskukseen / tartuntatautivastaanotolle.

Versio: 2
Päivämäärä: 28.6.2024
Hyväksyjä: Sari Hämäläinen, 18.6.2024 15:04

HIV-tartuntariskin ja estolääkityksen tarpeen arviointi:
Suojaamaton emätin- tai peräaukkoyhdyntä < 72 H
edeltävästi.

- **ALTISTAJA:**
- **HIV+**, Lääkehoidossa ja HIV1Nh viimeisen 6 kk aikana < 200 kopiota/ml
- **HIV-**

- **ALTISTAJA:**
- **HIV-status tuntematon**

- **ALTISTAJA:**
- **HIV+**, Ei lääkettä tai HIV1Nh viimeisen 6 kk aikana > 200 kopiota/ml

Ei riskitekijöitä HIV-infektioille

Vähintään yksi riskitekijä HIV-infektioille

- Maksullinen seksi
- Miestenvälinen seksi
- Seksi ruiskuhuumeita käyttävän kanssa
- Seksi korkean HIV-esiintyvyyden maasta kotoisin olevan henkilön kanssa (Saharan eteläpuolinen Afrikka)

HIV-estolääkitystä ei suositella

HIV-estolääkitystä suositellaan